**УДК 378.016:792.028:78.071.2**
**DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/104-37**

***Олександр СОШАЛЬСЬКИЙ,***
*orcid.org/0009-0002-1942-9870*
*доктор філософії,*
*провідний концертмейстер кафедри сценічного мистецтва і культури*
*Київського національного університету технологій і дизайну*
*(Київ, Україна) 4404025@ukr.net*

# МАЙСТЕРНІСТЬ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА У КЛАСІ ВОКАЛУ

*У статті науково обґрунтовано зміст та специфіку роботи концертмейстера в контексті вокальної підготовки майбутніх акторів театру і кіно у закладах вищої освіти. Проаналізовано наукові праці з означеної проблеми та виявлено малодосліджені аспекти. Уточнено сутність поняття «концертмейстер», наведено його значення у вітчизняній та зарубіжній музично-виконавській практиці. Визначено основні функції концертмейстера вокального класу в роботі зі студентами акторської спеціальності (педагогічно-репетиторська, виконавсько-інтерпретаційна, музично-технологічна, комунікативна, розвивальна). Охарактеризовано роль творчого тандему викладача вокалу й концертмейстера у розвитку таких здібностей та професійних якостей майбутніх акторів, як музичний слух, музична пам'ять, відчуття ладу й ритму, акустичні властивості співацького голосу, артистичність. Доведено, що робота концертмейстера вокального класу ґрунтується на креативності та вмінні застосовувати інноваційні методи (імпровізацію, аранжування, композицію) у створенні фортепіанного супроводу до навчального пісенного матеріалу. Рекомендовано освітню взаємодію концертмейстера і студента у класі вокалу здійснювати на принципах творчої синергії, педагогічної доцільності, ансамблевої злагодженості, толерантності. Узагальнено результати дослідження та сформульовано висновки: 1) фахова майстерність концертмейстера є важливим чинником професійного розвитку майбутніх акторів у класі вокалу; 2) високопрофесійне виконання концертмейстером своїх функцій забезпечує розвиток музичних здібностей та вокально-сценічного досвіду студентів акторських спеціальностей; 3) кореляція педагогічних та музично-виконавських дій концертмейстера і викладача вокалу створює підґрунтя для опанування студентами вокальної техніки як невід'ємної складової професійної діяльності актора театру і кіно.*

***Ключові слова:*** *концертмейстер, фахові функції концертмейстера, клас вокалу, майбутній актор, професійний розвиток.*

***Oleksandr SOSHALSKYI,***
*orcid.org/0009-0002-1942-9870*
*Doctor of Philosophy,*
*Lead Accompanist at the Department of Performing Arts and Culture*
*Kyiv National University of Technologies and Design*
*(Kyiv, Ukraine) 4404025@ukr.net*

# THE ACCOMPANIST'S SKILL AS A FACTOR IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A FUTURE ACTOR IN THE VOCAL CLASS

*This article provides a scientific analysis of the content and specifics of the accompanist's work in the vocal training for future theater and film actors at institutions of higher education. Scientific works on this issue were analyzed, and under-researched aspects were identified. The definition of the term "accompanist" has been clarified, and its significance in domestic and international musical performance practice is explained. The main functions of a vocal class accompanist in working with acting students (pedagogical and coaching, performance and interpretation, musical and technical, communicative, and developmental) have been identified. This article describes the role of the creative partnership between a voice teacher and an accompanist in developing such abilities and professional qualities in future actors as musical ear, musical memory, a sense of harmony and rhythm, the acoustic properties of the singing voice, and artistry. It has been demonstrated that the work of a vocal class accompanist is based on creativity and the ability to apply innovative methods (improvisation, arrangement, composition) in creating piano accompaniment for the songs used in instruction. It is recommended that the educational interaction between the accompanist and the student in a vocal class be based on the principles of creative synergy, pedagogical appropriateness, ensemble harmony, and tolerance. The results of the study have been summarized, and conclusions have been formulated: 1. The accompanist's technical skill is an important factor in the professional development of future actors in the vocal class. 2. The accompanist's highly professional performance of their duties fosters the development of musical abilities and vocal and stage experience of*

*actor students. 3. The correlation between the pedagogical and musical-performance work of the accompanist and the voice teacher lays the foundation for students to master vocal technique as an integral part of the professional activities of theater and film actors.*

***Key words:*** *accompanist, professional duties of an accompanist, vocal class, future actor, professional development.*

**Постановка проблеми.** Професійна діяльність концертмейстера у різних видах мистецтва (музичному, хореографічному, театральному) вирізняється специфікою творчо-виконавських підходів, жанрово-стильовими особливостями репертуару та змістом роботи із солістами (вокалістами, інструменталістами, танцівниками, акторами). Такий широкий спектр діяльності потребує від концертмейстера знання особливостей виконання музичного супроводу як в умовах концертно-сценічної творчості, так і в освітньому процесі мистецьких вишів.

Характерною рисою сучасного концертмейстера, який працює у сфері перформативного мистецтва, є те, що він має: а) органічно поєднувати навички гри по нотах і на слух, елементи імпровізації та компіляції музичного матеріалу, аранжування та композиції; б) бути мобільним, емоційно стабільним та швидко адаптуватися до різних умов творчої діяльності; в) досконало володіти технікою гри на інструменті та знати відповідний репертуар.

Означені професійні якості концертмейстера є необхідними для вокального навчання майбутніх акторів театру і кіно, фахова підготовка яких ґрунтується на комплексному розвитку художньо-творчих, виконавських і комунікативних здібностей. Це зумовлене тим, що сучасний актор дедалі частіше постає як універсальний митець, здатний органічно поєднувати драматичну дію, слово, пластику, музику та спів.

Особливого значення ця тенденція набуває у зв'язку з розширенням жанрової палітри театрального та кіномистецтва, активним використанням музично-драматичних форм та сучасних синтетичних жанрів (мюзиклу, рок-опери, мультимедійної опери, перфомансу, хепенінгу тощо), що передбачає поєднання актором мовленнєвих навичок із специфічною манерою гри та співу, володіння якими потребує добрих музичних здібностей, спеціальної підготовки, відчуття стилю та здатності до імпровізації.

Відтак, вокальна підготовка перестає бути другорядною складовою акторської освіти та набуває статусу важливого компонента професійної майстерності як студента, так і концертмейстера.

Наукове дослідження цих аспектів визначило актуальність цієї статті.

**Аналіз досліджень.** Проблема концертмейстерської діяльності має достатню історію наукового вивчення. Дослідники розглядають її крізь призму виконавської майстерності, педагогіки, психології, ансамблевої взаємодії та професійної підготовки майбутніх фахівців. Різні аспекти роботи концертмейстерів у вокальних класах вищих закладів мистецької освіти розкрито у працях вітчизняних і зарубіжних науковців та музикантів. Зокрема: науково обґрунтовано роль концертмейстера у професійному розвитку студента-вокаліста в умовах університетської освіти (Д. Гаркуша, Л. Гаркуша, О. Ляшенко); розроблено методику формування співацького голосу в процесі професійної підготовки майбутнього актора (Л. Гринь, К. Ткаленко); доведено значення вокального виховання у професійній підготовці акторів театру (М. Нагорний); визначено особливості професійної взаємодії концертмейстера та вокаліста у створенні музично-художнього образу (Я. Лисенко, Ю. Худієнко); розкрито сутність творчої синергії співака і концертмейстера в роботі над камерно-вокальним репертуаром (Є. Ліпітюк); окреслено педагогічні функції концертмейстера у вокальному класі закладу вищої освіти (Н. Травкіна); охарактеризовано роль піаніста-концертмейстера у підготовці вокаліста до концертного виступу (В. Свиридова); розтлумачено вокал як інструмент акторського перевтілення у музично-сценічному мистецтві (І. Підгаєцька, Л. Мацієвська, В. Поліщук); сформульовано методичні принципи роботи концертмейстера зі студентами вокального класу (О. Тітова, В. Черній, С. Одайник); виявлено сучасну трансформацію професії піаніста-концертмейстера та особливості роботи вокального коуча (В. Чібісов); висвітлено специфіку роботи співака з акомпаніаторами (M. Nightingale); проаналізовано етичний та практичний аспекти творчої взаємодії актора й піаніста-концертмейстера в сучасному театрі (E. Rees).

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що роль концертмейстера у професійному становленні майбутнього актора залишається недостатньо дослідженою. Це й визначило напрям нашого наукового пошуку.

**Мета статті** – науково обґрунтувати роль концертмейстера вокального класу у професійному розвитку майбутніх акторів театру і кіно; визна-

чити фахові функції концертмейстера, принципи його роботи зі студентами та методи творчої адаптації фортепіанного акомпанементу.

**Виклад основного матеріалу.** Майстерність концертмейстера як виконавця визначається вимогами певної сфери музично-творчої діяльності. У вітчизняній мистецькій практиці концертмейстером називають: 1) першу скрипку, соліста симфонічного або оперного оркестру, який у разі потреби може виконувати функції диригента; 2) музиканта, який очолює одну з оркестрових груп; 3) піаніста, який співпрацює з індивідуальними або ансамблевими виконавцями (співаками, інструменталістами, артистами балету тощо) у процесі розучування та виконання партій і концертних творів (Юцевич, 2003: 126).

У зарубіжній музично-виконавській практиці поняття *Concertmaster* (концертний майстер) або *Leader* (лідер) застосовують у сфері оркестрового та хорового виконавства. А в музичних навчальних закладах концертмейстерів називають *Academic coach pianist* або *Concertmaster educational*, у театрах і концертних установах – *Collaborative pianist*, у сфері вокального виконавства зарубіжні дослідники вживають термін *Accompanist* (акомпаніатор).

В контексті нашого дослідження ми послуговуємось усталеним у вітчизняній музичній практиці терміном «концертмейстер», оскільки акомпаніатором зазвичай називають музиканта, який супроводжує спів або гру (тобто виконує інструментальний акомпанемент), а концертмейстер окрім виконавської функції виконує ще й освітню – навчальну, виховну та розвивальну. У вокальному класі ця відмінність є принциповою.

Досліджуючи сучасну трансформацію професії піаніста-концертмейстера у зарубіжній практиці, В. Чібісов констатує, що вимоги до піаніста-корепетитора суттєво змінилися і практично призвели до виникнення майже нової професії – вокального коуча (vocal coach), тренера-репетитора з вокалу, фахова підготовка якого у приватних вишах триває шість років та здійснюється відповідно до обраної спеціалізації (камерно-вокальної чи оперної). Вимоги щодо знання піаністом специфічних проблем, пов'язаних із вокальною партією камерного чи оперного твору, істотно зросли і потребують однакового розподілу уваги на партію акомпанементу та партію соліста-вокаліста. Такий досвідчений та обдарований вокальним слухом піаніст-концертмейстер здатний надати співаку корисну пораду і є не менше компетентним ніж педагог-вокаліст. «Нині від піаніста, який має бажання серйозно працювати з вокалістами, вимагають, крім, як звичайно, високопрофесійного володіння власним інструментом, дві головні речі, а саме: знання специфіки вокалу і технологічних завдань вокаліста в кожній конкретній стилістиці, жанровій та історичній, а також знання мов, якими ці твори виконують» (Чібісов, 2024: 231).

Слід зазначити, що потреба в таких універсальних фахівцях є актуальною для роботи із професійними акторами та студентами, які здобувають фах за освітньою програмою «Майстерність актора театру і кіно».

Роль концертмейстера у вокальному розвитку майбутнього актора є вагомою, оскільки він виступає не тільки як акомпаніатор (виконавець фортепіанного супроводу до вокального твору), але і як співавтор сценічного образу студента, педагог, коуч та надійна психологічна опора під час академічного концертного виступу (заліку, екзамену, звітного концерту класу викладача вокалу тощо).

Структуру фахових компетенцій концертмейстера вокального класу науковці класифікують по-різному. Приміром, Т. Панасюк до спеціальних фахових компетенцій концертмейстера класу постановки голосу відносить: музично-теоретичну (уміння читати нотний текст з аркуша, володіння навичками сольфеджування, розвиненість внутрішнього та функціонального вокального слуху, здатність застосовувати знання з теорії музики, гармонії, аналізу музичних форм, поліфонії); вокально-виконавську (чисте звуковисотне інтонування, здатність виявити найкращі художні властивості співацького голосу – вібрацію, тембр, польотність, рухливість тощо); вокально-методичну (володіння методами розвитку творчого потенціалу співака, знання принципів класифікації співацьких голосів, спроможність проєктувати вокально-педагогічний репертуар для різних типів співацьких голосів, володіння методикою роботи над вокальними вправами, вокалізами, вокальними творами різної форми, жанру, стилю); вокально-сценічну (здатність до творчої інтерпретації вокальних творів, наявність творчого іміджу, сформованість сценічної культури, здатність до постановки концертних номерів); інструментально-виконавську (уміння грати на фортепіано вокальні вправи із супроводом, модулюючи у всі тональності вгору і вниз; здатність грати по нотах та підбирати на слух акомпанемент до вокалізів та вокальних творів (Панасюк, 2025: 199). Авторка також зазначає, що концертмейстер має: знати історію музики, музичного театру та вокального мистецтва; специфіку виконання концертного і навчального репертуару, вміти контролювати якість його виконання та визначати недоліки; мати

широкий рівень ерудиції та практичний досвід (Панасюк, 2025: 200).

Робота концертмейстера вокального класу з майбутніми акторами має свою специфіку. Вона обумовлена тим, що (на відміну від класичного співака) актор театру чи кіно сприймає спів як продовження драматичної дії, де словесний текст та емоції домінують над вокальною технікою. Тому в процесі роботи над вокальним твором концертмейстер має бути готовим до того, що студент може свідомо змінювати темпоритм, робити паузи, підкреслювати окреме слово, використовувати мовленнєву інтонацію або змінювати характер звуковедення відповідно до сценічної ситуації. А концертмейстер має сприймати це як специфіку акторської професії та узгоджувати свої дії з викладачем вокалу.

Відтак, фахова майстерність концертмейстера вокального класу на акторських спеціальностях ґрунтується на: розумінні специфіки акторського співу та його ролі в загальній драматургічній концепції театральної вистави чи конкретного епізоду кінофільму; розвиненій піаністичній техніці та художньо досконалому володінні інструментом; знанні специфіки вокального дихання та голосоутворення, специфіки музичного формотворення та інтерпретаційних уміннях; стилістичній та жанровій компетентності; миттєвій реакції на дії соліста; психологічній чутливості та емоційній стабільності; педагогічній толерантності; комунікативності та здатності до творчої співпраці.

З урахуванням цього ми визначили основні функції роботи концертмейстера, які забезпечують професійний розвиток майбутнього актора у вокальному класі.

*Педагогічно-репетиторська функція* реалізується на аудиторних індивідуальних заняттях та в процесі самостійної роботи концертмейстера зі студентом над нотним текстом вокального твору на початковому етапі його вивчення. Полягає в доповненні роботи викладача вокалу специфічними засобами музично-виконавської взаємодії. Виконання цієї функції передбачає допомогу студентові у вивченні вокальної партії твору (засвоєння мелодії та її точне звуковисотне відтворення голосом; правильне фразування та визначення місць для взяття співацького дихання; відпрацювання ритмічних фігурацій; синхронність співу та акомпанементу; усвідомлення взаємозв'язку вокальної партії з інструментальним супроводом).

*Виконавсько-інтерпретаційна функція* концертмейстера полягає у майстерному, високохудожньому й технічно досконалому виконанні фортепіанної партії вокального твору з навчального репертуару студента (швидке читання з аркуша нотного тексту будь-якого рівня складності; здатність транспонувати акомпанемент у зручну для конкретного студента тональність; уміння грати на слух та здійснювати творчу адаптацію фортепіанного акомпанементу; доцільне використання зручної аплікатури, штрихів та різних видів звуковедення; метроритмічна чіткість та логічна агогіка; застосування музично-виражальних засобів відповідно до визначеного викладачем інтерпретаційного плану вокального твору; гнучка динаміка та темброва відповідність фортепіанної партії силі звучання й тембру голосу студента).

*Музично-технологічна функція* відображає здатність концертмейстера застосовувати: а) сучасні музичні цифрові технології (комп'ютер та відповідне програмне забезпечення, пристрої та методи для створення, редагування, запису й обробки музики у цифровому форматі); б) клавішні електронні музичні інструменти (для можливості працювати зі студентом в аудиторіях, де немає фортепіано, а також для самостійної роботи над музичним матеріалом з використанням навушників); в) звукопідсилювальну апаратуру (мікрофони, мікшерний пульт, підсилювачі, колонки тощо) для підготовки майбутніх акторів до роботи з мікрофонами різних типів (динамічними, конденсаторними, петличними – *Lavalier*, наголовною гарнітурою – *Headset*), що є необхідним для сценічної діяльності, роботи у студії звукозапису та кінознімальному процесі, а також для самоаналізу студентом якості виконання навчального вокального репертуару.

*Комунікативна функція* концертмейстера спрямована на формування у студента навичок творчої комунікації в освітній, репетиційній та концертно-виконавській діяльності. Передбачає опанування студентом засобів комунікації між концертмейстером і вокалістом – спеціальної музичної термінології, міміки, жестів тощо. Формує у майбутнього актора сприйняття концертмейстера як рівноправного учасника виконавського процесу, як «концертного майстра», який надає вокалістові психологічну підтримку на сцені, створює творчу музично-звукову атмосферу в процесі сценічного виконання вокального твору.

*Розвивальна функція* концертмейстера вокального класу забезпечує: загальний музичний розвиток майбутнього актора; його орієнтацію в музичних жанрах і стилях; розвиток природних музичних задатків студента; розвиток ансамблевих навичок студента у процесі виконання вокального твору з інструментальним супроводом; формування ціннісного ставлення до музич-

ного мистецтва як невід'ємної складової розвитку сучасного театру і кіно.

Відтак, фахова майстерність концертмейстера виявляється не лише в тому, наскільки бездоганно він виконує фортепіанну партію вокального твору, але й у тому, наскільки він здатний створити сприятливий простір для виявлення творчого потенціалу студента та його професійного розвитку.

Виконання розвивальної функції концертмейстер здійснює спільно з викладачем вокалу, що позитивно впливає на розвиток фахових якостей та здібностей майбутнього актора, серед яких важливе місце відводиться музикальності. Музикальність – це здатність тонко сприймати, відчувати та виконувати музику. Вона є одним із обдарувань та природжених талантів актора, які характеризують його здатність до сценічно-творчої діяльності.

Формування музикальності майбутнього актора у вокальному класі передбачає розвиток його природних здібностей і професійних якостей:

– музичного слуху – мелодичного й гармонічного (засобом координації слуху та голосу студента, вокальної партії та акомпанементу у взаємозв'язку мелодії та інструментального супроводу), архітектонічного (у побудові музичних фраз, речень та осмисленні форми вокального твору в цілому);

– відчуття ладу та ритму вокального твору (з можливістю вокальної імпровізації у межах заданої тональності та відчуття метроритмічної основи фортепіанного акомпанементу);

– музичної пам'яті (здатності запам'ятовувати й розрізняти на слух різні музичні твори та корелювати з ними свій сценічний рух);

– акустичних якостей співацького голосу (резонування, польотності, рухливості, виразної артикуляції, чіткої дикції), сформованість яких позитивно вплине і на вдосконалення мовленнєвих навичок майбутнього актора;

– артистичності (доцільного застосування міміки, жестів та сценічного руху відповідного до художнього образу вокального твору).

Спільна робота викладача і концертмейстера вокального класу спрямована на те, щоб студент (майбутній актор) навчився передбачати музичний розвиток виконуваного твору, відчувати вступ вокальної партії та її гармонічну підтримку, реагувати на зміну темпу, розподіляти дихання в музичних фразах різної тривалості, відчувати кульмінації та співвідносити словесний текст із музичними акцентами, зберігати внутрішній темпоритм та емоційну стабільність під час концертного виступу.

Означені здібності студента є фахово необхідними для його подальшої діяльності в театрі, де вокальні епізоди вистави виконуються актором у супроводі оркестру, а слуховий контроль звучання власного голосу та візуальний контакт співака з диригентом є необхідними. Увагу студента слід акцентувати на вмінні поєднувати розмовну мову та спів, що забезпечить нормальний режим роботи голосових складок у різних акустичних умовах сцени чи глядацької зали. Важливим елементом вокальної підготовки майбутнього актора є також поєднання співу та сценічного руху або співу в різних положеннях корпусу, що впливає на роботу діафрагми та всієї вокально-дихальної системи.

Не секрет, що спів для деяких акторів є зоною психологічного дискомфорту. Тому подолання у студента страху перед сценою великою мірою залежить від концертмейстера, який створює робочу атмосферу на репетиціях засобом багаторазового повторення актором-вокалістом сценічних рухів (вихід на сцену, візуальне спілкування з концертмейстером, уклін тощо), оскільки музичний супровід є своєрідним «партнером» сценічної дії. Така підтримка концертмейстера допомагає студентові повірити у власні сили та «увійти в образ» вокаліста-виконавця, який йому доведеться відтворювати як на заліках та екзаменах, так і в подальшій акторській діяльності.

Спільно із викладачем вокалу концертмейстер формує у майбутнього актора розуміння музичної драматургії. Це поняття науковці трактують як «втілення в музиці драматичного розгортання дії, яке визначає форму, композицію і засоби виразності музично-драматичного твору» (Юцевич, 2003: 164). Особливо яскраво драматургія в процесі співу виявляється у варіаційному розвитку музичного матеріалу творів куплетної форми (народних пісень, балад, романсів, естрадних та джазових композицій), де майстерність концертмейстера реалізується методами творчої адаптації фортепіанного акомпанементу:

1)`ускладнення фортепіанної фактури в кульмінаційних епізодах (що підсилює емоційність виконання студентом вокального твору та втілення його художнього образу);

2) варіювання акомпанементу в різних куплетах – мелодико-ритмічного, гармонічного, фактурного, динамічного, агогічного, тембрового (що формує у студента відчуття музичного стилю та драматургічного розвитку);

3) імпровізації, аранжування та композиції (що потребує від концертмейстера актуалізації музично-теоретичних знань, інструментально-виконавських умінь, творчої фантазії та відчуття міри у наповненні фортепіанної фактури складними акордами, пасажами, модуляціями тощо).

Логічне й художньо доцільне поєднання означених методів і прийомів виконання фортепіанного супроводу надає цілісності та композиційної довершеності загальній драматургії вокальному твору.

Спільну роботу майбутнього актора і концертмейстера у вокальному класі слід розглядати як чинник переходу студента від технічного засвоєння вокального матеріалу до його сценічно-образного втілення. Вирішення цього творчого завдання ми здійснюємо з дотриманням *принципів*:

– творчої синергії (у створенні взаємного натхнення та обміні творчою енергією і досвідом у процесі спільної роботи над вокальним твором та під час його концертного виконання);

– педагогічної доцільності (у виборі ефективних методів та засобів роботи над вокальним репертуаром, які забезпечують професійний розвиток майбутнього актора);

– ансамблевої злагодженості (у застосуванні виконавських прийомів та музично-виражальних засобів; в інтерпретації музичного матеріалу та створенні художнього образу вокального твору);

– толерантності (у доброзичливому ставленні до студента з урахуванням його індивідуальних психологічних особливостей та рівня загальної музичної підготовки; у прояві емпатії та поваги до його особистості; у зменшенні рівня стресу в освітній та концертно-виконавській діяльності).

**Висновки.** Узагальнення результатів нашого дослідження дає підстави для висновків: 1) фахова майстерність концертмейстера є важливим чинником професійного розвитку майбутніх акторів у класі вокалу; 2) високопрофесійне виконання концертмейстером своїх функцій забезпечує розвиток музичних здібностей та вокально-сценічного досвіду студентів акторських спеціальностей; 3) кореляція педагогічних та музично-виконавських дій концертмейстера і викладача вокалу створює підґрунтя для опанування студентами вокальної техніки як невід'ємної складової професійної діяльності актора театру і кіно.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ


1. Гаркуша Д., Гаркуша Л., Ляшенко О. Роль концертмейстера у професійному розвитку студента-вокаліста в умовах університетської освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2026. Вип. 95. Т. 1. С. 295–302. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-1-42.
2. Гринь Л. О., Ткаленко К. М. Методика формування вокального голосу в процесі професійної підготовки майбутнього актора. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2022. № 1. С. 116–121. DOI: 10.26661/2786-5622-2022-1-17.
3. Лисенко Я. О., Худієнко Ю. М. Особливості професійної взаємодії концертмейстера та вокаліста у створенні музично-художнього образу. *Музикознавча думка Дніпропетровщини.* 2022. Вип. 23. С. 114–123. DOI: https://doi.org/10.33287/222239.
4. Ліпітюк Є. Творча синергія співака і концертмейстера в роботі над камерно-вокальним репертуаром. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 75. Т. 2. С. 56–63. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-2-8.
5. Нагорний М. Роль вокального виховання в освітньо-професійній підготовці акторів театру. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2024. № 34. С. 254–258. DOI: https://doi.org/10.34026/1997-4264.34.2024.305220 .
6. Панасюк Т. Ю. Завдання та специфіка роботи концертмейстера в класі постановки голосу зі здобувачами спеціальності «Музичне мистецтво». Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку. 2025. С. 198–201. DOI: https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.50.
7. Підгаєцька І., Мацієвська Л., Поліщук В. Вокал як інструмент акторського перевтілення у музично-сценічному мистецтві. *Fine Art and Culture Studies*. 2026. № 1. С. 113–118. DOI: https://doi.org/10.32782/facs-2026-1-16.
8. Свиридова В. Роль піаніста-концертмейстера у підготовці вокаліста до концертного виступу: теоретичні аспекти. *Мистецькі пошуки.* 2019. Вип. 1 (10). С. 87–91.
9. Тітова О., Черній В., Одайник С. Методичні принципи роботи концертмейстера зі студентами вокального класу. *Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes"* (March 16–18, 2026, Zurich, Switzerland). С. 44–52.
10. Травкіна Н. М. Педагогічна функція концертмейстера у вокальному класі закладу вищої освіти: методичні та психологічні аспекти. *Південноукраїнські мистецькі студії*. 2026. № 1. С. 20–25. DOI: https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-1.3.
11. Чібісов В. Сучасна трансформація професії піаніста-концертмейстера: коуч вокалістів. Концертмейстерська діяльність: історія, персоналії, методика : науково-методичний збірник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 228–232.
12. Юцевич Ю. Є. Музика : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с. ISBN 966-7924-10-6.
13. Nightingale M. Working with Accompanists as a singer. (11.03.2021). URL: https://www.michellenightingale.com.au/post/working-with-accompanists-as-a-singer (дата звернення: 10.09.2026).
14. Rees E. Actors, Here's How to Treat Your Accompanist. (28.09.2015). *Medium*. URL: https://medium.com/@EvanRees/actors-here-s-how-to-treat-your-accompanist-85cc68959226 (дата звернення: 12.09.2026).

**REFERENCES**

1. Harkusha D., Harkusha L., Liashenko O. (2026). Rol kontsertmeistera u profesiinomu rozvytku studenta-vokalista v umovakh universytetskoi osvity [The role of the accompanist in the professional development of vocal students in the context of university education]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, *95 (1), 295–302*. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-1-42 [in Ukrainian].
2. Hryn L. O., Tkalenko K. M. (2022). Metodyka formuvannia vokalnoho holosu v protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnoho aktora [Methods for Developing the Singing Voice in the Professional Training of Aspiring Actors]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka*, *1, 116–121*. DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-1-17 [in Ukrainian].
3. Lysenko Ya. O., Khudiienko Yu. M. (2022). Osoblyvosti profesiinoi vzaiemodii kontsertmeistera ta vokalista u stvorenni muzychno-khudozhnoho obrazu [Features of professional interaction between accompanist and vocalist in creating a musical and artistic image]. *Muzykoznavcha dumka Dnipropetrovshchyny*, *23*, *114–123*. DOI: https://doi.org/10.33287/222239 [in Ukrainian].
4. Lipitiuk Ye. (2024). Tvorcha synerhiia spivaka i kontsertmeistera v roboti nad kamerno-vokalnym repertuarom [Creative synergy between singer and accompanist in working on chamber vocal repertoire]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, *75 (2), 56–63*. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-2-8 [in Ukrainian].
5. Nahornyi M. (2024). Rol vokalnoho vykhovannia v osvitno-profesiinii pidhotovtsi aktoriv teatru [The Role of Vocal Training in the Educational and Professional Training of Theater Actors]. *Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu teatru, kino i telebachennia imeni I. K. Karpenka-Karoho*, *34,* 254–258. DOI: https://doi.org/10.34026/1997-4264.34.2024.305220 [in Ukrainian].
6. Panasiuk T. Yu. (2025). Zavdannia ta spetsyfika roboty kontsertmeistera v klasi postanovky holosu zi zdobuvachamy spetsialnosti «Muzychne mystetstvo» [The Responsibilities and Specifics of a Concertmaster's Work in a Voice Training Class with Students Majoring in "Musical Arts"]. *Ukrainske mystetstvo u svitovomu kulturnomu prostori: istoriia, suchasnist ta perspektyvy rozvytku*, *198–201*. DOI: https://doi.org10.31652/978-617-UAWCS-2025.50 [in Ukrainian].
7. Pidhaietska I., Matsiievska L., Polishchuk V. (2026). Vokal yak instrument aktorskoho perevtilennia u muzychno-stsenichnomu mystetstvi [The Voice as a Tool for Acting Transformation in the Music and Performing Arts]. *Fine Art and Culture Studies*, *1, 113–118*. DOI: https://doi.org/10.32782/facs-2026-1-16 [in Ukrainian].
8. Svyrydova V. (2019). Rol pianista-kontsertmeistera u pidhotovtsi vokalista do kontsertnoho vystupu: teoretychni aspekty [The role of a pianist-concertmaster in preparing a vocalist for a concert performance: theoretical aspects]. *Mystetski poshuky*, *1 (10)*, *87–91* [in Ukrainian].
9. Titova O., Chernii V., Odainyk S. (2026). Metodychni pryntsypy roboty kontsertmeistera zi studentamy vokalnoho klasu [Methodological Principles for Accompanists Working with Vocal Students]. *Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes"* (March 16–18, 2026, Zurich, Switzerland),44–52 [in Ukrainian].
10. Travkina N. M. (2026). Pedahohichna funktsiia kontsertmeistera u vokalnomu klasi zakladu vyshchoi osvity: metodychni ta psykholohichni aspekty [The Pedagogical Role of the Accompanist in a Vocal Class at a Higher Education Institution]. *Pivdennoukrainski mystetski studii*, *1, 20–25*. DOI: https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-1.3 [in Ukrainian].
11. Chibisov ***V. (2024).*** Suchasna transformatsiia profesii pianista-kontsertmeistera: kouch vokalistiv [The Modern Transformation of the Profession of Concert Pianist: Vocal Coach]. *Kontsertmeisterska diialnist: istoriia, personalii, metodyka : naukovo-metodychnyi zbirnyk*. *228–232*. Odesa: Vydavnychyi dim «Helvetyka» [in Ukrainian].
12. Yutsevych Yu. Ye. (2003). *Muzyka* : slovnyk-dovidnyk [Music : a dictionary reference]. Ternopil : Navchalna knyha – Bohdan. ISBN 966-7924-10-6 [in Ukrainian].
13. Nightingale M. (2021). Working with Accompanists as a singer. URL: https://www.michellenightingale.com.au/post/working-with-accompanists-as-a-singer
14. Rees E. Actors, Here's How to Treat Your Accompanist (28.09.2015). *Medium*. URL: https://medium.com/@EvanRees/actors-here-s-how-to-treat-your-accompanist-85cc68959226

Дата першого надходження статті до видання: 15.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 09.10.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.10.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)